

Samen Buurten

**Bouwen aan sterke
gemeenschappen
in Flevoland**

Roel Wieringa

In Flevoland gebeurt iets bijzonders

In een tijd waarin de druk op zorg en welzijn blijft toenemen, ontstaat in Flevoland een beweging die laat zien dat het ook anders kan. Samen Buurten verbindt bewoners, organisaties en overheden om te bouwen aan sterke, zorgzame buurten. Niet vanuit problemen, maar vanuit de kracht van gemeenschappen. De beweging richt zich op samenlevingsopbouw én op het stimuleren van zorgzame gemeenschappen, waarin mensen actief omzien naar elkaar. Zij zijn in praktijklabs opgeleid in de ABCD-aanpak. De ABCD-aanpak (Asset-Based Community Development) is een benadering om gemeenschappen te versterken door te focussen op hun bestaande sterke punten (assets) in plaats van op problemen (Brörmann, 2010). Het beeld van de aanpak is een gemeenschap die van onderop, met de input en initiatieven van bewoners zelf, tot bloei komt door verbindingen en sociale relaties te versterken. Inmiddels werken ruim 80 buurtverbinders in dorpen, wijken en steden in en om Flevoland vanuit deze visie aan buurtinitiatieven.

In dit artikel vertellen we over ons onderzoek naar de Samen Buurten-aanpak, waarin het leren, inspireren, verbinden en onderzoeken van de buurtverbinders en buurtinitiatieven centraal staat. We laten zien hoe Samen Buurten in de praktijk werkt en we tonen de impact en resultaten van de aanpak op basis van vijf buurtinitiatieven.

Impact meten

De initiatiefnemers van Samen Buurten willen begrijpen wat hun beweging teweegbrengt. De CIMO-structuur is geschikt om een dergelijke impactvraag te onderzoeken, omdat het een bepaalde interventie via wat er in gang is gezet verbindt aan de uitkomst (zie kader rechts boven). Dit helpt om het pad naar impact te begrijpen en te beschrijven. Het onderzoek bestond uit een O-meting, een enquête onder de deelnemers van Samen Buurten en het monitoren van de leergemeenschapbijeenkomsten (Wieringa et al., 2025).

De CIMO-logica (Context-Intervention-Mechanism-Outcome) biedt structuur om na te gaan hoe: in een bepaalde context; de toepassing van een interventie (zoals een project of initiatief); welke mechanismen (werkzame elementen) in beweging brengt; en tot welke uitkomst (output en outcome) of verandering dat leidt (Denyer et al., 2008).

Vanuit het lectoraat Urban Innovation onderzochten we vijf buurtinitiatieven om inzicht te krijgen in de impact en preventieve waarde. De buurtinitiatieven zijn in en om Flevoland: een buurthuis in Nijkerk, de binnentuin van Het Rode Klif in Lelystad, Schakelteam de Schoor in Almere, het Leger des Heils in Almere en de Duifstraat in Ermelo-West.

Uit de ervaringen van buurtverbinders die betrokken zijn bij de vijf initiatieven komen duidelijke werkzame mechanismen naar voren en zien we tegelijkertijd ook mechanismen die tegenwerken (Wieringa et al., 2025).

Deelnemers leergemeenschap presenteren een praktijkvoorbeeld. (foto: Roel Wieringa)

Wat werkt		Waar het schuurt	
Vertrouwen en eigenaarschap	"Ik creëer vertrouwen en eigenaarschap door bewoners actief te betrekken bij initiatieven en goed te luisteren"	Versnipperde samenwerking	"Iedereen gaat het liefst voor de eigen belangen en blijft daarmee hangen op het eigen eiland."
Inclusiviteit als kracht	"Samen eten, samen voetbal kijken of feestdagen vieren zorgde voor een breder bereik en inclusie in de wijk. Iedereen is welkom"	Beperkte middelen	"We moeten elk jaar maar weer afwachten of er middelen zijn voor het buurthuis."
Preventie	"Tijdens een spelletje schaak vertelde een bewoner over zelfdodingsgedachten. Omdat er vertrouwen was, konden we direct hulp inschakelen."	Hardnekkige beeldvorming	"Er heerst nog steeds een negatief beeld over deze doelgroep in de wijk."
Gedeeld eigenaarschap	Structurele samenwerking tussen bewoners, gemeente en organisaties versterkt het draagvlak.	Scheve inzet	"Als slechts enkele bewoners verantwoordelijkheid voelen, verzwakt de collectieve kracht."

Inspirerende voorbeelden in en om Flevoland

De vijf buurtinitiatieven dragen wezenlijk bij aan sociale cohesie en preventie. In Nijkerk groeit een buurthuis uit tot ontmoetingsplek en broedplaats voor nieuwe initiatieven. In Lelystad biedt de binnentuin van Het Rode Klif bewoners met niet-aangeboren hersenletsel een veilige plek en meer verbondenheid. In Almere ondersteunt het Schakelteam van welzijnsorganisatie de Schoor psychisch kwetsbare bewoners laagdrempelig, waardoor netwerken rond hen sterker worden en hulpverlening beter aansluit.

In de Duifstraat in Ermelo-West wordt wantrouwen doorbroken met koffieochtenden en buurtactiviteiten. Ook het Leger des Heils in Almere laat zien hoe formele zorg en bewonersinitiatieven elkaar versterken. Gezamenlijke activiteiten doorbreken stigma's en stimuleren eigenaarschap. Zo ontstaan duurzame verbindingen en worden signalen van eenzaamheid of psychische problematiek sneller opgepakt.

We moeten tegelijkertijd ook onderkennen dat er duidelijke belemmerende factoren naar voren komen uit het onderzoek. Deze zijn soms onderdeel van de samenwerkingscultuur, van institutionele kaders, van inerte maatschappelijke perspectieven of van niet-passende persoonlijke inzet. Beter inzicht hierin helpt bij een gerichte aanpak (interventies) die ervoor zorgt dat buurtinitiatieven beter werken en bijdragen aan "buurten waar mensen naar elkaar omzien, elkaar versterken en waar iedereen – met of zonder beperking – een waardevolle plek heeft" (Samen Buurten, z.d).

De kracht van samen leren

De bijeenkomsten van de Leergemeenschap Buurtverbinders Flevoland bieden aan bewoners en professionals die betrokken zijn bij buurtinitiatieven een plek en moment van reflectie. Meer concreet geeft het de mogelijkheid om samen te leren en beter te kunnen werken aan sterkere, meer verbonden buurten. Uit de monitoring blijkt dat de leergemeenschap de motivatie, vaardigheden en het handelingsrepertoire van de deelnemende buurtverbinders heeft vergoot. Zij leerden effectiever om te gaan met weerstand, bouwen sneller relaties op en borgen eigenaarschap bij bewoners. Het "blijven leren" zorgt voor continuïteit en energie in de praktijk: "Zo fijn! Ik krijg zoveel inspiratie van deze bijeenkomsten. Ik sta er niet alleen voor!"

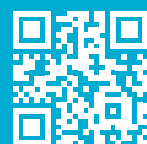
Conclusie: investeren in de sociale basis loont

Samen Buurten toont dat investeren in bewonersinitiatieven in de buurt de sociale basis versterkt en preventieve waarden oplevert voor zorg en welzijn. De combinatie van praktijkklabs en gezamenlijke leerprocessen leidt tot meer kennis, zelfvertrouwen en netwerkvorming. Dit helpt buurtverbinders om sleutelpersonen in hun wijk te worden. Werkzame factoren zijn onder meer ontmoeting, vertrouwen, het benutten van informele netwerken en praktische instrumenten zoals de ABCD-aanpak.

Voor duurzame impact zijn blijvende ondersteuning, samenwerking met formele partijen en erkenning van de rol van inwoners essentieel. Dat is voor velen misschien herkenbaar, het is belangrijk om daarnaast te

realiseren dat je een gemeenschap niet even in een jaartje bouwt. Tegelijk laat het onderzoek naar de 5 initiatieven zien dat het al binnen een jaar loont om geduldig te zijn.

- Brörmann, N. (2010, 1 maart). Methodebeschrijving ABCD. Utrecht: MOVISIE. Geraadpleegd van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2018-03/Methodebeschrijving-ABCD.pdf>
- Denyer, D., Tranfield, D. & van Aken, J. E. (2008). Developing design propositions through research synthesis. *Organization Studies*, 29(3), 393–413. <https://doi.org/10.1177/0170840607088020>
- Samen Buurten. (z.d.). Homepagina. <https://www.samenbuurten.nu/>
- Wieringa, R., Beukers, E., Leeuw, N. de & Velzing, E.-J. (2025). Samen Buurten - Rapportage leergemeenschap Buurtverbinders en O-meting Samen Buurten Flevoland. Almere: Hogeschool Windesheim.

Bekijk hier de publicatie
"Rapportage de kracht van Samen Buurten".

